

Acil Tıp Stajı Alan Tıp Fakültesi Son Sınıf Öğrencilerinin Hekimlik Becerilerinin Değerlendirilmesi

Evaluation of Medical Skills of Medical Faculty Final Year Students Who Received Emergency Medicine Internship

Canan AKMAN* (ORCID: 0000-0002-3427-5649)

Çetin TORAMAN* (ORCID: 0000-0001-5319-0731)

Murat DAŞ* (ORCID: 0000-0003-0893-6084)

Okan BARDAKÇI* (ORCID: 0000-0001-6829-7435)

Gökhan AKDUR* (ORCID: 0000-0001-8034-0301)

Okhan AKDUR* (ORCID: 0000-0003-3099-6876)

*Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Tıp Fakültesi, Çanakkale, TÜRKİYE

Sorumlu Yazar: Canan AKMAN, E-Posta: drcananakman@gmail.com

Özet

Amaç: Tıp fakültesi son sınıf, öğrencilerin mesleğe geçişteki son dönemidir. Mezuniyet sonrası dönemde acil hastaya yaklaşımda klinik karar verme ve uygulamaya hazırdırlar. Acil tıp tüm yaş gruplarında olan hastalıkların (fiziksel ve ruhsal), yaralanmaların, akut bir şekilde tanı ve tedavisinin yapılmasını içermektedir. Bu yönetim bilgi ve beceriyi de kapsamaktadır. Acil tıp stajında öğrenciler çok sayıda farklı kliniğe sahip hastayı değerlendirme fırsatını bulmaktadırlar. Ulusal Çekirdek Eğitim Programı (UÇEP)'de tıp fakültesinden mezun olan bir

kişide bulunması gereken asgari yeterlikler sunulmuştur. Fakültemizde amaç ve hedeflerle birlikte hekimlik becerileri (öykü alma, fizik muayene, girişimsel işlemler) belirtilmektedir. Çalışmamızda bir üniversite hastanesinde UÇEP'in kullanılması ile ulaşılmaya hedeflenen temel beceriler eşliğinde, acil tıp stajı almış tıp fakültesi son sınıf öğrencilerinin hekimlik becerileri ile birlikte aynı zamanda tekrar ilgi alanına göre seçmeli staj olarak acil tıp stajını alan öğrencilerin hekimlik becerilerinin karşılaştırılması amaçlanmıştır.

Yöntem: Tanımlayıcı nitelikteki bu çalışma, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Tıp Fakültesinde 2021-2022 eğitim yılını kapsamaktadır. Çalışma etik kurul onayı alındıktan sonra başlamıştır. İlk kez acil tıp stajı

alan 123 son sınıf öğrencisi ve ek olarak tekrar ilgi alanına göre seçmeli olarak acil tıp stajını alan 29 son sınıf öğrencisine anket yüz yüze uygulanmıştır. Demografik bilgiler ve UÇEP'in belirlediği temel hekimlik beceri ve uygulamalarını izleme, yapma ve yapabilme durumlarına dair sorular sorulmuştur.

Bulgular: Çalışmaya katılan öğrencilerin %52.6'sı tıp fakültesi seçme nedenini "idealimdeki meslek hekimlik" olarak cevaplamıştır. Öğrencilerin %87.5'u mezun olduktan sonra "uzman hekim" olarak çalışmak istediklerini belirtirken, %70.4'ü tıpta uzmanlık sınavına hazırlandıklarını ifade etmiştir. Acil tıp stajının 8 haftalık uygulama döneminde son sınıf öğrencileri, 12 saat nöbet tutmaktadır. Hasta hazırlama, tanı, tedavi planlama, damar yolu açma, sonda takma ve sütür atma gibi klinik uygulamalarda

Künye: Akman C, Toraman Ç, Daş M, Bardakçı O, Akdur G, Akdur O. Acil Tıp Stajı Alan Tıp Fakültesi Son Sınıf Öğrencilerinin Hekimlik Becerilerinin Değerlendirilmesi. Tıp Eğitimi Dnyası. 2023;22(67):44-55

bulunmaktadırlar. Çalışmamızda %99,3'ü elektrokardiyografi (EKG) çekilmesinde, %14,5'i entübasyon yapılmasında, %32,9'u travma sonrası kopan bir uzvun uygun taşınmasında, %44,7'si ileri kardiyak yaşam desteği sağlama becerisinde kendilerini yeterli hissettiklerini belirtmişlerdir. Acil tıp stajına ilgi duyan, seçmeli staj olarak tekrar acil tıp stajını seçen öğrenciler ile karşılaştırıldığında; entübasyon yapma oranı %27,6'ya çıkmış ($p=0.009$), reçete yazma oranı %100 ($p=0.024$) olarak bulunmuştur. Sonuçlar istatistiksel olarak anlamlıdır.

Sonuç: Tıp fakültesi son sınıf öğrencilerinin aldıkları acil tıp stajı hekimlik becerilerine katkı sağlamaktadır.

Abstract

Aim: *The final year of medical school is the last period of students in transition to the profession. In the post-graduation period, they are ready to make clinical decisions and practice in the approach to the emergency patient. Emergency medicine includes acute diagnosis and treatment of diseases (physical and mental) and injuries in all age groups. This management includes knowledge and skills. In emergency medicine internship, students have the opportunity to evaluate patients from many different clinics. In the National Core Education Program (UCEP), the minimum qualifications that a person graduating from medical school should have are presented. In our faculty, medical skills (history taking, physical examination, interventional procedures) are specified together with the goals and objectives. In our study, it was aimed to compare the medical skills of the senior medical faculty students who received emergency medicine internship, along with the medical skills of the students who took the emergency medicine internship as an elective internship according to their field of interest, together with the basic skills aimed to be achieved by the use of UCEP in a university hospital.*

Methods: *This descriptive study covers the 2021-2022 academic year at Çanakkale Onsekiz Mart University Faculty of Medicine. The study started after the approval of the ethics committee. The questionnaire was applied face-to-face to 123 senior students who took emergency medicine internship for the first time and 29 senior students who took emergency medicine internship again optionally according to their field of interest. Questions were asked about demographic information and the status of following, performing and performing basic medicine skills and practices determined by the UCEP.*

Results: *52.6% of the students who participated in the study answered the reason for choosing a medical faculty as "my ideal profession of medicine". While 87.5% of the students stated that they would like to work as a "specialist physician" after graduation, 70.4% of them stated that they were preparing for the medical specialty exam. During the 8-week practice period of the emergency medicine internship, senior students are on duty for 12 hours. They are in clinical applications such as patient preparation, diagnosis, treatment planning, vascular access, catheterization and suturing. In our study, 99.3% of them stated that they felt competent in performing electrocardiography (ECG), 14.5% in intubation, 32.9% in the proper transportation of a severed limb after trauma, and 44.7% in the ability to provide advanced cardiac life support. Compared with students who are interested in emergency medicine internship and choose emergency medicine internship again as an elective internship; The rate of intubation increased to 27.6% ($p=0.009$) and the rate of prescribing was 100% ($p=0.024$). The results are statistically significant.*

Conclusions: *Emergency medicine internships taken by senior medical students contribute to their medical skills.*

GİRİŞ

Acil tıp tüm yaş gruplarında olan hastalıkların (fiziksel ve ruhsal), yaralanmaların akut şekilde tanı ve tedavisi ile beraberinde yönetimini içeren nispeten yeni bir uzmanlık alanıdır (1). Tıp fakültesinden mezun olan öğrencilerin acil

durumu tanıyabilmesi, ilk tedaviyi ve uygulamayı yapabilmesi, gerektiği durumda uzmana yönlendirebilmesi beklenilmektedir. Klinik eğitimde belli standartların sağlanması açısından yönergeler ve programlar öğrencilere

yardımcı olabilmekte ve kolaylık sağlamaktadır. Her bir öğrencinin motivasyonu için klinik düzenlemeler önem taşımaktadır. Aynı eğitim programına sahip olan öğrenciler farklı deneyimler sergileyebilmektedirler. Tıp fakültesi öğrencileri acil tıp stajında acil servise başvuran farklı kliniğe sahip birçok hastayı değerlendirme, klinik karar verme ve uygulama şansını yakalayabilir veya gözlemleyebilir (2). Öngörülen tıp fakültesinden mezun olan her öğrencinin akut ve acil durum ile baş edebilmesidir. Acil tıp stajı almış öğrenciler için bu durum bir fırsat olmakla birlikte aynı zamanda uzmanlık alanı seçimi için yol göstericidir (3). Son yıllarda tıp fakültelerinin eğitim kalitesinin artırılması amacı ile girişimlerde bulunulmuş, kurumlar arası standartların sağlanması için ulusal bir programa ihtiyaç duyulmuştur (4,5,6). Günümüzde giderek artan tıp fakültesi sayısı ve artan öğrenci sayısı ile her kurum kendisine ait olan çekirdek tıp eğitimi programını hazırlayarak güncellemektedir. Hazırlanan programlar değerlendirilip, akreditasyon sağlanarak yüksek nitelikli sağlık hizmeti sunulmaya çalışılmaktadır. Bu süreçler sonucunda bilgi, beceriye sahip öğrenmeye istekli, profesyonel, lider, iletişime açık doktorların yetişmesi yanında koruyucu hekimlik ve toplum sağlık hizmetinin ileri seviye gitmesi sağlanmaktadır (5,6,7,8). Tıp fakültesi öğrencilerinin eğitimleri ilk üç sene teorik, son üç sene ise pratik uygulamalar eşliğinde pekiştirme yapılarak sürekliliğin hakim olduğu yoğun bir tempoyu içermektedir (9,10). Ulusal Çekirdek Tıp Eğitimi Programı (UÇEP) tıp fakültesinde yer alan tıp eğitimi programının her aşamasında eğitim içeriğinin belirlenmesinde, temel bilgi ve beceriye sahip hekimlerin yetişmesinde, bir program sunarak aslında bir kaynak görevini görmektedir (6). Yapılan çalışmalar tıp fakültesi son sınıf öğrencilerinin mesleki beceriler, klinik durumlar, semptomlar ve bunların yönetimi ile beraber UÇEP'te hedeflenen bilgi ve beceri açısından kendilerini yetersiz hissettiklerini

göstermektedir (5). Çalışmamızda bir üniversite hastanesinde UÇEP'in kullanılması ile ulaşılabilecek hedeflenen temel beceriler ve kazanımlarla acil tıp stajı almış tıp fakültesi son sınıf öğrencilerinin, hekimlik becerilerinin değerlendirilmesi ve ilgi alanına göre tekrar seçmeli staj olarak acil tıp stajını alan öğrencilerin hekimlik becerilerinin karşılaştırılması amaçlanmıştır.

GEREÇ VE YÖNTEM

Katılımcılar

Bu çalışma tanımlayıcı nitelikte bir araştırmadır. Mezuniyet aşamasına gelen öğrenciler için UÇEP'de belirtilen ve ulaşılabilecek istenen temel hekimlik becerileri belirtilmektedir. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Tıp Fakültesi Acil Tıp Anabilim Dalı (ABD) bünyesinde dönem VI öğrencilerine verilen acil tıp stajı sekiz (8) hafta, seçmeli acil tıp stajı ise iki (2) haftadır. Acil Tıp stajı eğitim programı mevcuttur. Program tanımlanmış olan öğrenim hedefleri doğrultusunda (bilgi, beceri ve tutum) yürütülür ve öğrencilerin başarısı yeterlik değerlendirmesi ile yapılır. Eğitim, temel olarak uygulamalı hasta başında olmakla birlikte ihtiyaç doğrultusunda teorik eğitimle desteklenmektedir. Acil servise başvuran olguların triyajının yapılabilmesi, hastalara yaklaşım, anamnez alabilme, muayene yapabilme, uygun tetkik isteyebilme, ayırıcı tanı yapabilme, ön tanı / tanı koyabilme, hayatı tehdit eden tüm acil tıbbi problemlerin ayırıcı tanısını yapabilmeyi, uygun ilk müdahalede bulunabilmeyi, ileri kardiyak yaşam desteği verebilmeyi, kritik hasta yönetimini, acil müdahalelerde uygulanabilecek temel tıbbi girişimleri yapabilmeyi, hasta mahremiyetini gözeterek, etik ilkeler doğrultusunda hastalara yaklaşım becerisinin kazandırılması staj programında amaçlanmaktadır. Acil tıp stajı sürecinde öğretim üyeleri tarafından yapılandırılmış bir karne ile değerlendirme yapılmaktadır. Öğrenim hedefleri, yapılması zorunlu girişimler ile ilgili saptanan asgari sayıda uygulamaların yapılması

beklenilmektedir. Katıldıkları uygulama ve etkinlikleri kayıt altına almak için eğitim sorumlusuna öğrencilerin karnelerini düzenli olarak imzalatmaları gerekmektedir. İlgili alanlarına göre seçmeli staj alabilmektedirler. Seçmeli acil tıp stajı içinde aynı öğrenim hedefleri ve kazanımlar mevcuttur. Öğrenciler yönergeleri doğrultusunda hazırlanmış, haftalık çalışma listesine uyararak (triyaaj, yeşil alan, sarı alan, travma, resüsitasyon alanı) dönüşümlü olarak her alanda aktif çalışmaktadır. Gündüz-gece (09.00-17.00) (17.00-09.00) saatleri olarak hasta başı vizitleri ile devir yapılmaktadır. Vizit ve hasta başlarında teorik ve pratik eğitimler öğretim üyeleri ile desteklenmektedir. Alanlarda öğretim üyeleri, asistanlar, hemşireler, diğer sağlık personelleri ile her zaman teorik ve pratik uygulamalarda iletişime geçebilecekleri uygun bir ortama sahiptirler. Bu çalışmaya, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Tıp Fakültesi Acil Tıp ABD'inde 12 aylık süreçte ilk kez acil tıp stajı gören ve tamamlayan 123 son sınıf öğrencisi ve ilgi alanına göre acil tıp stajını seçen 29 son sınıf öğrencisi katılmıştır. Veriler 2021-2022 eğitim-öğretim yılında acil tıp stajını tamamlaması sonrasında son sınıf öğrencilerine yüz yüze anket uygulanması ile elde edilmiştir. Ankette demografik veriler, eğitim durumları ile birlikte son bölümde öğrencilerin fakültemiz acil tıp stajı öğrenim hedef ve kazanımları ve UÇEP'te (6) yer alan temel hekimlik uygulamalarını yapma ve yapabilme durumlarına dair kendilerine ait bir değerlendirme yapmaları istenilmiştir. Uygulamalar fakültemiz dönem 6 eğitim programı içinde yer alan temel hekimlik becerilerinden acil durumlarda sık karşılaşılabilecekleri uygulamalardan seçilmiştir. Etik kurul onayı ve öğrenci onamları alındıktan sonra anket uygulanmıştır. İlk soruda cinsiyet, ikinci soruda tıp fakültesini seçme nedeni, üçüncü soruda mezun olduktan sonra nasıl bir görev yapma isteği, dördüncü soruda Tıpta uzmanlık sınavı (TUS)'a hazırlanıp-

hazırlanmadığı ve beşinci soruda ise UÇEP'te yer alan temel beceriler ile birlikte acil tıp stajının hedef ve kazanımlarını da içeren 24 soruya yer verilmiş, kendilerini değerlendirmeleri (1= Hayır, 2= Kısmen, 3= Evet işaretlenerek) istenmiştir.

İstatistiksel Analiz

Demografik veriler, kategorik değişkenler için sayı ve yüzde ile ifade edilmiştir. Kategorik değişkenler karşılaştırılmasında Pearson ki kare testi kullanılmıştır. Seçmeli stajını acilde yapmanın, acil tıp stajındaki uygulamalar üzerine etkisindeki odds oranları univariable lojistik regresyon analizi ile test edilmiştir. İstatistiksel analizler SPSS Paket program 23.0 sürümü ile yapılmıştır. İstatistiksel anlamlılık için $p < 0.05$ kabul edilmiştir.

Etik İzin

Çalışmanın uygulanması için Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Rektörlüğü, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Bilimsel Araştırma Etik Kurulundan 30.09.2021 tarih ve 17/23 sayılı etik kurul izini alınmıştır. Araştırmaya katılımda gönüllülük esas alınmıştır. Uygulama öncesi, araştırma ile ilgili bilgilendirilmiş onam formu aracılığıyla bilgi verilmiş ve öğrencilerin yazılı onamı alınmıştır.

BULGULAR

Çalışmaya toplamda 152 öğrenci katılmış ve bunların 85 (%55.9)'i kadınlardır. Öğrencilerin %52.6'sı tıp fakültesi seçme nedenini "idealmdeki meslek hekimlik olduğu için" cevabını vermiştir. İkinci en sık cevap ise %13.2 ile "puanımın yettiği en iyi bölüm olduğu için" olmuştur. Öğrencilerin büyük bir çoğunluğu % 87.5'i "mezun olduktan sonra, uzman hekim olarak çalışmak" istediklerini belirtmişlerdir. Öğrencilerin %70.4'ü TUS'a hazırlık yapmaktadır. Çalışmadaki katılımcıların 29'u seçmeli staj olarak acil tıp stajını seçmiştir (Tablo 1).

Tablo 1. Demografik Veriler

	n =152 (%100)
Cinsiyet (Kadın/Erkek)	85 (55.9) / 67 (44.1)
Tıp fakültesini seçme nedeni	
İdealimdeki meslek hekimlik olduğu için	80 (52.6)
Ailem bu mesleği çok istediği için	12 (7.9)
Puanımın yettiği en iyi bölüm olduğu için	20 (13.2)
Doktor olmanın getirdiği toplumsal statü için	11 (7.2)
Doktor olmanın getirdiği ekonomik güç için	10 (6.6)
İnsanların sağlığı adına çalışacağım için	17 (11.2)
Diğer	2 (1.3)
Mezun olduktan sonra nasıl görev yapmak istersiniz	
Pratisyen hekim olarak	14 (9.2)
Serbest çalışarak	5 (3.3)
Tıpta uzmanlık kazanıp uzman hekim olarak	133 (87.5)
Tıpta Uzmanlık Sınavı (TUS)'a hazırlanma durumu	
Evet	107 (70.4)
Hayır	45 (29.6)
Seçmeli olarak acil tıp stajı aldınız mı	
Evet	29 (19.1)
Hayır	123 (80.9)

Yıl sonu acil tıp stajında yapılan uygulamaların değerlendirilmesinde “Hastayı entübe edebilir misin?” soruna verilen evet cevabı %14.5 olarak saptanmıştır ve diğer uygulamalara bakıldığında en düşük evet cevabıdır.

Öğrenciler Elektrokardiyografi (EKG) çekebilir misin? Sorusuna ise en yüksek evet yanıtı vermişlerdir. Diğer uygulamalara verilen cevaplar Tablo 2 de sunulmuştur.

Tablo 2. Acil Tıp Stajı Sonu Değerlendirme

	Evet n(%)	Kısmen	Hayır
	n(%)	n(%)	n(%)
Başvuran hastaların triyajını yapıp öncelik sıralaması yapabilirim	147 (96.7)	5 (3.3)	0 (0.0)
Hastayı entübe edebilirim.	22 (14.5)	99 (65.1)	31 (20.1)
Hastaya damar yolu açabilirim.	80 (52.6)	61 (40.1)	11 (7.2)
‘Airway’ uygulaması yapabilirim.	112 (73.7)	37 (24.3)	3 (2.0)
Atel hazırlayabilir ve uygulayabilirim.	148 (97.4)	3 (2.0)	1 (0.7)
Defibrilasyon uygulayabilirim.	81 (53.3)	60 (39.5)	11 (7.2)
Dış kanamayı durduracak/sınırlayacak önlemleri alabilirim.	115 (75.7)	37 (24.3)	0 (0.0)
Hastanın Glasgow koma skalasını değerlendirebilirim	116 (76.3)	36 (23.7)	0 (0.0)
İdrar sondası takabilirim.	149 (98.0)	3 (2.0)	0 (0.0)
İleri yaşam desteği sağlayabilirim.	68 (44.7)	82 (53.9)	(1.3)
Kan basıncı ölçümü yapabilirim.	150 (98.7)	1 (0.7)	1 (0.7)
Kötü haber verebilirim.	94 (61.8)	54 (35.5)	4 (2.6)
Nazogastrik sonda uygulayabilirim.	138 (90.8)	12 (7.9)	2 (1.3)
Mide yıkayabilirim.	121 (79.6)	24 (15.8)	7 (4.6)
Servikal collar uygulayabilirim.	77 (50.7)	59 (38.8)	16 (10.5)

	Evet n(%) n(%)	Kısmen n(%)	Hayır n(%)
Travma sonrası kopan uzvun uygun olarak taşınmasını sağlayabilirim.	50 (32.9)	80 (52.6)	22 (14.5)
Yara-yamk bakımı yapabilirim.	125 (82.2)	25 (16.4)	2 (1.3)
Yüzeysel sütür atabilirim ve alabilirim.	147 (96.7)	5 (3.3)	0 (0.0)
Reçete düzenleyebilirim.	133 (87.5)	19 (12.5)	0 (0.0)
Direkt radyografileri okuyup, değerlendirebilirim	91 (59.9)	58 (38.2)	3 (2.0)
EKG çekebilirim	151 (99.3)	1 (0.7)	0 (0.0)
EKG'leri yorumlayabilirim	117 (77.0)	35 (23.0)	0 (0.0)
Glukometri ile kan şekeri ölçümü yapabilirim	144 (94.7)	8 (5.3)	0 (0.0)
Kan şekeri sonucunu değerlendirebilirim	144 (94.7)	8 (5.3)	0 (0.0)

Seçmeli stajını acil tıp stajı olarak yapan 29 öğrenci, seçmeli stajını acil tıp olarak almayan 123 öğrenci ile kıyaslandığında, hastayı entübe edebilme becerisi acilde seçmeli staj yapan grupta hayır cevabı 1 (%3,4) iken yapmayan grupta ise 20 kişi (%24.4) olarak saptanmıştır. “Hastayı entübe edebilirim” konusunda kısmen cevabı benzer oranlarda iken evet cevabı acil tıp seçmeli stajı yapanlarda daha yüksek oranda sonuçlanmıştır (%27,6 vs %11,4). Hastayı entübe edebilme konusunda seçmeli stajını acil serviste yapma durumuna öğrencilerin verdiği

cevaplar yapan grup ile yapmayan grup arasında fark olduğunu göstermektedir ve bu fark istatistiksel olarak da anlamlı bulunmuştur ($p=0.009$). Bununla birlikte reçete düzenleme konusunda seçmeli stajını acil serviste yapan öğrencilerin tamamı “evet” cevabı verirken, yapmayanlar ise %84 oranında “evet” cevabını verdiği gözlenmiştir ($p=0.024$). Diğer uygulamalar açısından seçmeli stajını acil serviste yapanlar ile yapmayanlar arasında anlamlı fark saptanmamıştır (Tablo 3).

Tablo 3. Seçmeli Stajını Acil Serviste Yapma Durumuna Göre Acil Servis Girişimlerinin Değerlendirilmesi

	Girişimleri yapabileceği durumu	Seçmeli acil tıp stajı yapmayanlar n=123	Seçmeli acil tıp stajı yapanlar n=29	p
Gelen vakayı tiraj ile öncelik sırasına alabilirim.	Evet	118 (95.9)	29 (100.0)	0.270
	Kısmen	5 (4.1)	0 (0.0)	
	Hayır	-	-	
Hastayı entübe edebilirim.	Evet	14 (11.4)	8 (27.6)	0.009
	Kısmen	79 (64.2)	20 (69.0)	
	Hayır	30 (24.4)	1(3.4)	
Hastaya damar yolu açabilirim.	Evet	60 (48.8)	20 (69.0)	0.140
	Kısmen	53 (43.1)	8 (27.6)	
	Hayır	10 (8.1)	1(3.4)	
Airway uygulaması yapabilirim.	Evet	86 (69.9)	26 (89.7)	0.089
	Kısmen	34 (27.6)	3 (10.3)	
	Hayır	3 (2.4)	0 (0.0)	

	Girişimleri yapabildiği durumu	Seçmeli acil tıp stajı yapmayanlar n=123	Seçmeli acil tıp stajı yapanlar n=29	p
Atel hazırlayabilir ve uygulayabilirim.	Evet	120 (97.6)	28 (96.6)	0.729
	Kısmen	2 (1.6)	1 (3.4)	
	Hayır	1 (0.8)	0 (0.0)	
Defibrilasyon uygulayabilirim.	Evet	60 (48.8)	21 (72.4)	0.070
	Kısmen	53 (43.1)	7 (24.1)	
	Hayır	10 (8.1)	1 (3.4)	
Dış kanamayı durduracak /sınırlayacak önlemleri alabilirim.	Evet	90 (73.2)	25 (86.2)	0.141
	Kısmen	33 (26.8)	4 (13.8)	
	Hayır	-	-	
Glasgow koma skalasını değerlendirebilirim.	Evet	90 (73.2)	26 (89.7)	0.060
	Kısmen	33 (26.8)	3 (10.8)	
	Hayır	-	-	
İdrar sondası takabilirim.	Evet	120 (97.6)	0 (0.0)	0.396
	Kısmen	3 (2.4)	29 (100.0)	
	Hayır	-	-	
İleri yaşam desteği sağlayabilirim.	Evet	53 (43.1)	15 (51.7)	0.584
	Kısmen	68 (55.3)	14 (48.3)	
	Hayır	2 (1.6)	0 (0.0)	
Kan basıncı ölçümü yapabilirim.	Evet	121 (98.4)	29 (100.0)	0.787
	Kısmen	1 (0.8)	0 (0.0)	
	Hayır	1 (0.8)	0 (0.0)	
Kötü haber verebilirim.	Evet	73 (59.3)	21 (72.4)	0.328
	Kısmen	46 (37.4)	8 (27.6)	
	Hayır	4 (3.3)	0 (0.0)	
Nazogastrik sonda uygulayabilirim.	Evet	113 (91.9)	25 (86.2)	0.344
	Kısmen	8 (6.5)	4 (13.8)	
	Hayır	2 (1.6)	0 (0.0)	
Mide yıkayabilirim.	Evet	96 (78.0)	25 (86.2)	0.301
	Kısmen	22 (17.9)	2 (6.9)	
	Hayır	5 (4.1)	2 (6.9)	
Servikal collar uygulayabilirim.	Evet	58 (47.2)	19 (65.5)	0.204
	Kısmen	51 (41.5)	8 (27.6)	
	Hayır	14 (11.4)	2 (6.9)	
Travma sonrası kopan uzvun uygun olarak taşınmasını sağlayabilirim.	Evet	39 (31.7)	11 (37.9)	0.419
	Kısmen	64 (52.0)	16 (55.2)	
	Hayır	20 (16.3)	2 (6.9)	
Yara-yanık bakımı yapabilirim.	Evet	101 (82.1)	24 (82.8)	0.784
	Kısmen	20 (16.3)	5 (17.2)	
	Hayır	2 (1.6)	0 (0.0)	
Yüzeysel sütür atabilirim ve alabilirim.	Evet	118 (95.9)	29 (100.0)	0.270
	Kısmen	5 (4.1)	0 (0.0)	
	Hayır	-	-	
Reçete düzenleyebilirim.	Evet	104 (84.6)	29 (100.0)	0.024
	Kısmen	19 (15.4)	0 (0.0)	
	Hayır	-	-	

	Girişimleri yapabilme durumu	Seçmeli acil tıp stajı yapmayanlar n=123	Seçmeli acil tıp stajı yapanlar n=29	p
Direkt radyografileri okuyup, değerlendirebilirim	Evet	70 (56.9)	21 (72.4)	0.259
	Kısmen	50 (40.7)	8 (27.6)	
	Hayır	3 (2.4)	0 (0.0)	
EKG çekebilirim	Evet	122 (99.2)	29 (100.0)	0.626
	Kısmen	1 (0.8)	0 (0.0)	
	Hayır	-	-	
EKG değerlendirebilirim	Evet	92 (74.8)	25 (86.2)	0.189
	Kısmen	31 (25.2)	4 (13.8)	
	Hayır	-	-	
Glukometri ile kan şekeri ölçümü yapabilirim	Evet	117 (95.1)	27 (93.1)	0.661
	Kısmen	6 (4.9)	2 (6.9)	
	Hayır	-	-	
Kan şekeri sonucunu değerlendirebilirim	Evet	115 (93.5)	29 (100.0)	0.158
	Kısmen	8 (6.5)	0 (0.0)	
	Hayır	-	-	

Acil tıp seçmeli stajını erkeklerin, kadınlara göre yaklaşık 3 kat daha fazla tercih ettiği saptanmıştır. İstatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. (p=0.012)

Acil servis uygulamalarına seçmeli staj yapmanın etkisinin analizinde, seçmeli stajını acil serviste yapmayan öğrenciler referans

alındığında; seçmeli staj olarak acil tıp stajını yapmak “entübasyon yapabilirim” değerlendirmesine evet cevabı verme olasılığını 17,143 (1.951-150.668) kat artırdığı bulunmuştur. Diğer uygulamalar ile ilgili univariable analizler Tablo 4’te sunulmuştur.

Tablo 4. Seçmeli Stajını Acil Serviste Yapmanın Acil Servis Girişimlerini Yapma Üzerine Etkisinin Değerlendirilmesi

Girişimleri yapabilme durumu		Univariable Analysis Odds Ratio (95% CI)	p
Hastayı entübe edebilirim.	Kısmen	7.595 (0.976-59.108)	0.053
	Evet	17.143 (1.951-150.668)	0.010
Hastaya damar yolu açabilirim.	Kısmen	1.509 (0.170-13.432)	0.712
	Evet	3.333 (0.401-27.687)	0.265
Airway uygulaması yapabilirim.	Kısmen	-	NA
	Evet	-	NA
Defibrilasyon uygulayabilirim.	Kısmen	1.321 (0.146-11.938)	0.804
	Evet	3.500 (0.422- 29.009)	0.246
Dış kanamayı durduracak/sınırlayacak önlemleri alabilirim.	Evet	2.292 (0.742-7.082)	0.150
Glasgow koma skalasını değerlendirebilirim.	Evet	3.178 (0.901-11.202)	0.072

Girişimleri yapabilme durumu		Univariable	P
		Analysis Odds Ratio (95% CI)	
Servikal collar uygulayabilirim.	Kısmen	1.098 (0.209-5.766)	0.912
	Evet	2.293 (0.477-11.017)	0.300
Reçete düzenleyebilirim.	Evet	-	NA
EKG değerlendirebilirim	Evet	2.106 (0.679-6.527)	0.197
Kan şekeri sonucunu değerlendirebilirim	Evet	-	NA

TARTIŞMA

İçinde yaşadığımız toplumun içerdiği temel sağlık sorunlarını bilmek, sorunların önceliklerini saptayarak, eğitim programlarının kapsamlarının belirlenmesi önem taşımaktadır (11). Kaygusuz ve ark.'nın tıp fakültesi son sınıf öğrencilerinin, cinsiyetine göre mesleki hedeflerinin saptandığı çalışmaya katılan 124 son sınıf öğrencisinin 64(%51.6)'sı kadınlar 60(%48.4)'ünü erkeklerdir (12). Çalışmamızda 85(%55.9)'unu kadınlar oluşturmaktadır. Öğrencilerin tıp fakültesini tercih etme nedenleri sorgulandığında çok sayıda yurt içi ve yurt dışından yapılmış çalışmalar mevcuttur. Girasek ve ark. yaptığı bir çalışmada nedenler arasında genel ilgi alanı olması, insanlara daha profesyonel tıbbi yardım sağlamak, sosyal statü, yüksek gelir yer alırken (13), Gasiorowski ve ark. yaptığı bir çalışmada tıba ilgi duymak, insanlara yardımcı olmak, sosyal prestij, yüksek gelir elde etmek gibi nedenlere yer almaktadır (14). Dörtüol'un yaptığı Türkiye'den bir çalışmada ise hekimlik mesleğinin saygın olması, mezun olduktan sonra işinin hazır olması, tıba ilgi duymak, insanlara yardımcı olmak, üniversite sınavında puanın yüksek olması, ailenin yönlendirmesi olduğu belirtilmiştir (15). Çalışmamızda son sınıf öğrencilerinin tıp fakültesini seçme nedenlerinde ilk sırada idealindeki meslek olması olarak yer almış, sırası ile puanının yettiği en iyi bölüm olması, insan sağlığı için çalışıyor olmak, ailenin yönlendirmesi, toplumsal statüye sahip olmak, ekonomik güç cevapları verilmiştir. Tıp fakültesi mezunu öğrencilerin çoğunluğu sonrasında bir branşta

uzmanlaşmayı hedeflemektedir (12). Bunun için Türkiye'de TUS'un kazanılması gerekmektedir. Çalışmamıza katılan son sınıf öğrencilerinin 133(%87.5)'u TUS kazanıp uzman olmak istemekte, 14(%9.2)'si deneyim kazanmak amacı ile belli bir süre pratisyen hekim olarak çalışmayı, 5(%3.3)'ü ise doktorluk mesleğini yapmak istemeyip tıp alanından farklı bir alanda serbest çalışmak istemektedir. Kaygusuz ve ark.'nın yaptığı bir çalışmada tıp fakültesi öğrencilerinin eğitimleri yanında aynı zamanda TUS içinde hazırlandıkları belirtilmiştir. Çalışmamızda da acil tıp stajı alan ve aynı zamanda TUS'a hazırlanan öğrenciler 107(%70.4) dür. Aslında son sınıf öğrencilerinin bu dönemi iki amaç arasında denge sağlayarak geçirdiği görülmektedir.

Tıp fakültesini bitiren her doktorun karşılaştıkları hastaların ön tanısı buna uygun tetkik, uygun olan acil ve öncelikli girişimleri yapması, konsültasyon isteyebilmesi, gözlem odasına alınan hastayı izleyebilmesi, taburcu ederken gerektiğinde reçetesini bilinen ilaç kuralları çerçevesinde yazabilmesi beklenmektedir. UÇEP içeriğinde son sınıf öğrencilerine uygun olarak hazırlanmış mesleki beceriler mevcuttur (6). Çalışmamızda son sınıf öğrencilerinin acil servise gelen hastaların triyajını yapabildiklerini, damar yolu, airway-atel-defibrilasyon işlemlerini, dış kanamaya yaklaşım uygulamalarını yapabildiklerini, GKS değerlendirmesini, kan basıncı ölçümü, idrar sondası takılmasını, mide yıkama işlemini, travma hastasına servikal collar takılmasını,

yara ve yanık bakımının yapılmasını, yüzeysel sütür uygulama ve alımını, reçete yazma, çekilen direkt radyografi ve EKG'yi değerlendirebilmeyi, glukometre ile kan şekeri ölçümünü yapabilmeyi aynı zamanda sonuçları değerlendirebilme, kötü durum haberi verebilme uygulamalarını yapabileceği becerilerinde kendilerini yeterli hissettikleri görülmektedir. Atılğan ve ark. yaptıkları çalışmalarında internlerin; genel öykü alma, mental durum muayenesinin değerlendirilmesi, reçete düzenleyebilme, direkt radyografileri okuma ve değerlendirebilme, EKG çekebilme-değerlendirebilme, airway uygulama, atel uygulama, yara pansumanı yapma becerisinin yüksek olduğunu göstermişlerdir (16). Çalışmamızda kendilerini yeterli hissetmedikleri uygulamalar; entübasyon, ileri kardiyak yaşam desteği verilmesi ve travma sonrası kopan uzvun taşınmasıdır. Kaygusuz ve ark. yaptığı çalışmada entübasyon ve ileri kardiyak yaşam desteği uygulamalarında son sınıf öğrencilerinin kendilerini yeterli hissetmediklerini belirtmişlerdir (12). Özvarış ve ark. yaptıkları çalışmada son sınıf öğrencilerinin yeterli teorik bilgisinin olmasına rağmen uygulama sayılarını arttırmaya ihtiyaç duyduklarını belirtmişlerdir (9). Acil tıp stajında öğrenciler, akut hastaların yönetiminde beceri kazanma ve geliştirme fırsatını yakalayabilirler. Kritik olmayan hastaların yönetimini bağımsız olarak yönetebilmekle birlikte, kritik hastaların yönetiminde resüsitasyon ekibine katılarak uygulamanın içinde ekip ruhu ile yer alabildikleri gibi bazen de yapılanları gözlemleyerek önemli bilgi ve beceri kazanabilirler. Kaygusuz ve ark. yaptıkları çalışmada acil hasta ile daha fazla karşılaşmaları ve acil hastaya yaklaşımın öğrencilere daha iyi verilmesi için acil tıp staj süresinin uzatılmasına vurgu yapılmıştır. Çalışmamızda da aldıkları acil tıp stajına ek olarak tekrar seçmeli acil tıp stajını alan son sınıf öğrencileri entübasyon ve reçete yazma becerisi konusunda kendilerini daha yeterli görmüşlerdir. Bu durum pekiştirme fırsatının

olmasından kaynaklı olabilir. Hussein ve ark. yaptıkları çalışmalarında son sınıf öğrencilerinin acil tıp stajında daha fazla pratik yaptıkları için acil durumun üstesinden gelme ve reçete yazma becerisinde daha fazla aktif olduklarını belirtmişlerdir (17). Pfeiffer ve ark. yaptıkları çalışmada acil tıp stajının öğrencilerin klinik sunumlarında bilişsel işlev, girişimsel işlemlerde beceri ve etkili iletişime katkısının olduğunu, performansı arttırdığını göstermişlerdir (18). Yapılan çalışmalar göstermektedir ki, eğitimde staja olan ilginin yüksek olması performansı arttırmaktadır. Aynı zamanda görsel, işitsel bilgileri zihne depolamaya ve daha hızlı hatırlamaya yardımcıdır (19). Çalışmamızda son sınıf öğrencilerinin bir kısmının acil tıp stajına başladıklarında kaygılı olduğu, kendilerini yetersiz hissettikleri görülmektedir. Acil tıp stajına başladıklarında yapılan oryantasyon programları kaygılarını azaltmaktaya yardımcı olmaktadır. Dönem 1,2,3 mesleki beceri laboratuvarında uygulamalı eğitimler ve dönem 4 ve 5'teki blok stajlar ve yapılan formatif sınavlar kaygılarının giderilmesine yardımcıdır. Son sınıfta aldıkları acil tıp stajında ilgi duydukları alanda seçtikleri seçmeli stajın acil tıp olmasının kendilerine pekiştirme fırsatı sunduğu ve daha özgüvenli hissettikleri geri aldığımız bildirimlerdir.

SONUÇ

UÇEP altı yıllık eğitim müfredatı ile acil tıp stajı süreci içinde ve sonrasında son sınıf öğrencilerinin, kazanması gereken minimum bilgi, beceri ve tutumu kazandırmaktadır. Yetkin bir doktor olmalarına katkıda bulunmaktadır. İlgi alanına göre seçmeli staj seçimleri ile becerileri pekiştirme fırsatı yaratılmaktadır.

KAYNAKLAR

1. Suter RE. Emergency medicine in the United States: a systemic review. World J Emerg Med.2012;3(1):5-10. doi: 10.5847/wjem.j.issn.1920-8642.2012.01.001.

2. Coates WC, Gill AM. The Emergency Medicine Subinternship – A Standard Experience for Medical Students?. *Acad Emerg Med.* 2001;8(3):253-8. doi: 10.1111/j.1553-2712.2001.tb 01 301.x.
3. Lampe CJ, Coates WC, Gill AM. Emergency Medicine Subinternship: Does a Standard Clinical Experience Improve Performance Outcomes?. *Acad Emerg Med.* 2008;15(1):82-5. doi: 10.1111/j.1553-2712.2007.00005.x.
4. Göçgeldi E, İstanbulluoğlu H, Uçar M, Yaren H, Ceylan S, Koçak N. Tıp fakültesi 5. ve 6. sınıf öğrencilerinin tıp eğitimleri süresince pratik uygulama yapabilme durumunun araştırılması. *Gühhane Tıp Derg* 2011; 53: 107-113.
5. Köse C, Güneğül Y, Erdem C, Uyurca G, Sandalcı BE, Alp A, et al. Bir Tıp Fakültesi İntörnlilerinin Mesleki Temel Bazı Bilgi ve Becerileri Hakkındaki Öz Değerlendirmeleri *Sted* 2018;27(3):176-189.
6. Mezuniyet Öncesi Tıp Eğitimi Ulusal Çekirdek Eğitim Programı. Bölüm 2: Temel Hekimlik Uygulamaları Temel Hekimlik Uygulamaları Öğrenme Düzeyleri:2020;122-25
7. Layık ME, Karahocagil MK, Kalem P. Tıp Eğitiminde Akreditasyonun Önemi. *Van Tıp Derg.* 2017; 24(2):127-30.
8. Sayek İ, Turan S, Naçar M., Akalın AA. Tıp Eğitici El Kitabı. In: Onan A, Turan S, Elçin M. Mesleklerarası Eğitim. Bölüm 17. S: 203-11. Editör: İskender Sayek Ankara: Güneş Tıp Kitabevi, 2016.
9. Özvarış ÜŞB, Sayek İ. Tıp Eğitiminde Değişim. *Hacettepe Tıp Dergisi* 2005(36):65-74.
10. Aslan S, Bideci A, Özkan S, Türkçüoğlu S, Çakır N, Dursun A, et al. Bir Tıp Fakültesindeki Tıp Eğitimi Dünyası / Mayıs-Ağustos 2023 / Sayı 67
- İntern Doktorların Dönem 6 Eğitimleri Süresince Aldıkları Stajlar Hakkındaki Geribildirimlerinin Değerlendirilmesi. *Tıp Eğitimi Dünyası.* 2006, 23: 19-26.
11. Uğurlu AN. Toplumun İhtiyaçları Tıp Eğitiminin Yeniden Yapılandırılmasını Gerektiriyor mu?. *Ankara Medical Journal* 2012; 12(2):95-99.
12. Kaygusuz TÖ, Erensoy A. Tıp Fakültesi Son Sınıf Öğrencilerinin Cinsiyete Göre Tıp Eğitimi ile İlgili Görüşleri ve Mesleki Beklentileri. *F.Ü. Sağ. Bil. Tıp. Derg.* 2019; 33 (3):127-35.
13. Girasek E. Resident Doctors' Motivation For Specialisation Choice And Working İn Rural Areas. PhD Thesis. Budapest, 2012.
14. Gasiorowski J, Rudowicz E, Safranow K. Motivation towards medical career choice and future career plans of Polish medical students. *Adv in Health Sci Educ* (2015) 20:709-25. doi: 10.1007/s10459-014-9560-2.
15. Dörtüol BG. Tıp Fakültesi Son Sınıf Öğrencilerinin Mezuniyet Sonrası İle İlgili Düşünceleri, Kariyer Seçimleri ve Etkileyen Faktörler. *Tıp Eğitim Dünyası.* 2017;50:12-21. doi:10.25282/ted.346397.
16. Atılgan B, Temizayak F, Çağırın T, Tarı O, Gürler G, Müderrisoğlu M ve ark. Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Dönem VI Öğrencilerinin Tıp Fakültesinde Hekimlik Becerileri Eğitimine Yönelik Görüşleri. *2020;19(57):5-25.* doi:10.25282/ted.622857.
17. Hussein Y, Taşlıdere B. Tıp Fakültesi 5. ve 6. Sınıf Öğrencilerinin Klinik Beceri Eğitiminin Araştırılması. *Kocatepe Tıp Dergisi.* 2021;22:381-6. <https://doi.org/10.18229/kocatepetip.770969>.
18. Pfeiffer CA, Ardolino AJ, Madray H. The impact of a curriculum renewal Project on

students' performances on a fourth-year clinical skills assessment. *Acad Med.* 2001;76:173-5. doi: 10.1097/00001888-200102000-00017.

19. Vafaye A, Heydari K, Mardanparvar H, Kaseb AA, Safari S. General medicine interns' attitude in continuing their education in emergency medicine residency program *Front Emerg Med.*2023;7(1):e4. doi: <https://doi.org/10.18502/fem.v7i1.11694>.